

İnsani Gelişme Raporuna Göre Gelişmiş Ekonomiler İçerisinde Yer Alan (Rusya, Slovenya ve Malta) Ülke İncelemeleri

Ercan Kılınç¹

Makale Geliş Tarihi: 07.09.2019 **Makale Kabul Tarihi:** 11.10.2020

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Atıf: Kılınç, E. (2020). İnsani Gelişme Raporuna Göre Gelişmiş Ekonomiler İçerisinde Yer Alan (Rusya, Slovenya ve Malta) Ülke İncelemeleri. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 8(2), 95-114.

ÖZ

Bu çalışmada, insani gelişme raporuna göre gelişmiş ekonomiler içerisinde yer alan Rusya Federasyonu, Slovenya Cumhuriyeti ve Malta ülkelerinin 2000-2017 yılları arasında sergilemiş oldukları sosyo-ekonomik göstergeleri ele alınmıştır. Bu kapsamda Rusya Federasyonu, Slovenya Cumhuriyeti ve Malta ülkelerinin sahip oldukları demografik özelliklerine, dış ticaret göstergelerine, ekonomik büyüme performanslarına, ar-ge harcamalarına, cari işlemler ve bütçe dengelerine ilişkin ekonomik verilerin mevcut durumu avantajları ve dezavantajları ile birlikte ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnsani gelişmişlik Endeksi, Rusya Federasyonu, Slovenya, Malta
JEL Kodları: O50, O52, O57

Country Investigations in The Developed Economies (Russia, Slovenia And Malta) According to The Human Development Index

ABSTRACT

In this study, socio-economic indicators of Russian Federation, Republic of Slovenia and Malta which are among developed economies according to Human Development Index (HDI) are examined between 2000-2017. In this context, the current situation of the economic data regarding the demographic characteristics, foreign trade indicators, economic growth performances, R & D expenditures, current transactions and budget balances of the Russian Federation, Republic of Slovenia and Malta have been put forward together with their advantages and disadvantages.

Keywords: Human Development Index (HDI), Russian Federation, Slovenia, Malta
JEL Kodları: O50, O52, O57

¹ Gaziantep Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, kilincercan27@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-2777-6282>

GİRİŞ

Dünyadaki nüfusun büyük çoğunluğu gelişmiş ekonomiler konumunda yer alan ülkelerde yaşamlarını sürdürmektedirler. İnsani gelişme raporuna göre gelişmiş ekonomiler ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık ve hizmet alanlarında büyüme performansı ve gelişmişlik seviyeleri sayesinde diğer ekonomilerden daha ön planda yer almaktadır. Gelişmiş ülkeler güçlü ekonomik yapısı ve sürdürülebilir ekonomik büyümü performansına sahiptir. Bu bölümde inceleyeceğimiz ülkelerden Slovenya insani gelişme endeksinde 25. sırada, Malta insani gelişme endeksinde 33. sırada ve Rusya Federasyonu insani gelişme endeksinde 49. sırada yer almaktadır.

İnsani gelişme raporuna göre gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülke pazarlarını birbirinden ayıran yapısal, ekonomik ve sosyo-kültürel farklılıklar bulunmaktadır. (İspiroğlu ve Taş, 2017: 230). Gelişmiş ülke seviyesine ulaşmaya çalışan yükselen piyasa ekonomileri için ihracata dayalı büyüme ve bu ülkelerin ekonomik büyümelerine en anlamlı ve olumlu etki, içsel ve dışsal ekonomiler ile katma değerini daha yüksek yaratılabildiği imalat sanayinden gelmektedir. Dolayısıyla bu ekonomilerinin Dünya Ticaret Örgütü üyelikleri ve/veya ilişkileri ile dünya ekonomisine daha fazla entegre olmalarını sağlayacak dışa açık ve ihracata dayalı politikaları geliştirmeleri ve kullanmaları, ekonomik büyümeleri açısından önem arz etmektedir. Diğer taraftan kaynakların yurtiçi dağılımında etkili olan teşvik ve desteklerde ise ekonomik büyümeyi daha fazla uyarıcı imalat sanayi sektörlerine öncelik verilmesi gerekmektedir (Değer ve Doğanay, 2016: 69).

1. RUSYA FEDERASYONU

Asya'nın kuzeyinde Kuzey Buz denizini çevreleyen Rusya, Avrupa'dan Kuzey Pasifik okyanusuna uzanarak 17.098.242 km² alana yayılmıştır. Rusya; Kuzey Avrupa, Batı Asya, Orta Asya ve Uzakdoğu gibi altı jeopolitik bölge ile çevrelenmiş bir ülkedir. Toprak bakımından dünyanın en büyük ülkesi olan Rusya'nın 14 ülke ile sınır komşuluğu vardır. Kara sınırlarının uzunluğu toplamda 22.408 km olup; Azerbaycan ile 338 km, Belarus ile 1,312 km, Çin'in güney doğusu ile 4,133 km ve güneyi ile 40 km, Estonya ile 324 km, Finlandiya ile 1,309 km, Gürcistan ile 894 km, Kazakistan ile 7,644 km, Kuzey Kore ile 18 km, Letonya ile 332 km, Litvanya ile 261 km, Moğolistan ile 3,452 km, Norveç ile 191 km, Polonya ile 210 km ve son olarak Ukrayna ile 1,944 km sınır uzunluğuna sahiptir (Eser, 2017:6).

Rusya 2016 yılı nüfus sayımına göre 142.355.415 kişilik nüfusu ile dünyanın en kalabalık 10. ülkesidir. 2010 nüfus sayımına göre Rusya'da yaklaşık olarak 200 millet ve etnik grup olduğu belirtilir. Nüfusun %77,7'si Rus, %3,7'si Tatar, %1,4'ü Ukraynalı, %1,1'i Başkir, %1'i Çuvaş ve %1'i Çeçen'dir. Nüfusun %3,9'u etnik köken olarak tespit edilemezken %10,2'si diğer milletleri oluşturmaktadır (Central Intelligence Agency,2018.). Ülke geneli itibarı ile ılıman iklim kuşağında yer alan Rusya, Karadeniz kıyılarında görülen subtropikal iklimden, yıllık sıcaklık farkının 80°C'ye vardığı Güney Sibirya'daki sert karasal iklime ve kuzeydeki kutup iklimine kadar değişen bir iklim mozağına sahiptir. Ülkenin kuzeyi Arktik kuşağında bulunurken, güneyde Karadeniz kıyılarında subtropikal iklim özellikleri görülmektedir. Doğu Sibirya karasal iklimin etkisi altındayken, Rusya'nın uzak doğusu muson yağmurları nedeniyle yıllık 1000 mm yağış almaktadır. Rusya Federasyonu topraklarının dörtte üçü düz ovalıktır. Orta Sibirya ve Uzak Doğuda sıradağlar bulunmaktadır. Doğu Avrupa düzlüğü Urallar'a, Batı Sibirya düzlüğü Altay Dağları'na kadar devam etmektedir. Hazar kıyılarında ise, çoğu yerde yükseklik deniz seviyesinin altında seyretmektedir (Ekonomi Bakanlığı, 2018.). Rusya Federasyonu, büyük bir ekonomik gücün temeli olan doğal kaynaklara ve insan gücüne sahip dünyadaki belli başlı ülkelerden biri konumundadır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bu yana merkezi planlı bir ekonomiden piyasaya dayalı bir sisteme doğru ilerleyerek önemli değişiklikler geçirmiştir. Son yıllarda ekonomik büyüme ve reformların gerilemesine rağmen RF, dünyanın önde gelen petrol ve doğal gaz üreticilerinden biri olmaya devam etmekte olup, aynı zamanda da çelik ve alüminyum gibi metallerin en iyi ihracatçısıdır (İzmir Ticaret Odası, 2017).

Tablo 1: Rusya Federasyonunun Demografik Göstergeleri

Yıllar	Toplam Nüfus	Nüfus Artış Hızı	Doğum Oranı	Ölüm Oranı	Doğumda Yaşam Beklentisi	Okuma Yazma Oranı 15 +	Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı %		
							0 - 14	15 - 64	65 +
2000	146.596.557	-0,42	0,87	1,53	65,48	..	19,95	69,31	12,44
2001	145.976.083	-0,42	0,91	1,56	65,38	..	19,32	69,61	12,74
2002	145.306.046	-0,46	0,98	1,54	65,13	99,44	18,58	69,91	13,15
2003	144.648.257	-0,45	1,02	1,64	65,05	..	17,81	70,23	13,55
2004	144.067.054	-0,40	1,04	1,60	65,47	..	17,17	70,59	13,80
2005	143.518.523	-0,38	1,02	1,61	65,53	..	16,71	71,01	13,82
2006	143.049.528	-0,33	1,04	1,52	66,73	..	16,45	71,27	13,81
2007	142.805.088	-0,17	1,13	1,46	67,59	..	16,27	71,60	13,65
2008	142.742.350	-0,04	1,20	1,45	67,95	..	16,21	71,90	13,40
2009	142.785.342	0,03	1,23	1,41	68,68	..	16,27	72,06	13,20
2010	142.849.449	0,04	1,25	1,42	68,84	99,68	16,45	72,02	13,09
2011	142.960.868	0,08	1,26	1,35	69,68	..	16,66	71,79	13,12
2012	143.201.676	0,17	1,33	1,33	70,07	..	17,07	71,37	13,17
2013	143.506.911	0,21	1,32	1,30	70,58	..	17,60	70,83	13,23
2014	143.819.666	0,22	1,33	1,31	70,74	..	18,13	70,25	13,33
2015	144.096.870	0,19	1,33	1,30	70,91	..	18,57	69,68	13,49
2016	144.342.396	0,17	19,08	68,92	13,79
2017	143.990.000								

Kaynak: The World Bank, 2018.

Rusya Federasyonuna ait demografik veriler Tablo 1’de yer almaktadır. Tablo 1’de görüldüğü üzere Rusya’da 2000 yılında nüfus 146.596.557 iken 2016 yılında 144.342.396’ya düşmüştür. Bu durumda en etkili faktörün, ülkenin ölüm oranlarının doğum oranlarının gerisinde kalmasından kaynaklandığı görülmektedir. Ülkenin nüfus dinamikleri yaş gruplarına göre incelendiğinde 2016 yılı itibariyle nüfusun %19,08’i 15 yaşın altında, %13,79’u ise 65 yaşın üzerindeki nüfusu oluşturmaktadır. Ülkenin çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı ise %68,92’lik bir paya sahiptir.

Tablo 2: Rusya Federasyonu’nun Makro Ekonomik Göstergeleri

Yıllar	Enflasyon (Tüketici Fiyatları)	GSYH Büyüme Oranı	Kişi Başına Düşen GSYH	Reel Faiz Oranları	İşsizlik Oranı	İşgücüne Katılma Oranı 15 +	Cari İşlemler Dengesinin GSYH Oranı	GSYİH (mevcut ABD \$)	Bütçe Dengesi GSYH Oranı
2000	20,78	10	5.104	-9,63	10,6	65,5	17,47	259.708.496.267	17,47%
2001	21,46	5,09	5.181	..	9	64,2	10,45	306.602.673.980	10,45%
2002	15,79	4,74	5.342	..	7,9	64,9	7,96	345.110.438.692	7,96%
2003	13,68	7,3	5.703	..	8,2	64,7	7,7	430.347.770.732	7,69%
2004	10,86	7,18	6.404	..	7,8	65,4	9,91	591.016.690.743	9,90%
2005	12,68	6,38	6.956	..	7,1	66	11,05	764.017.107.992	11,04%
2006	9,69	8,15	7.719	..	7	66,3	9,33	989.930.542.279	9,32%
2007	8,99	8,54	8.607	..	6	67,1	5,55	1.299.705.247.686	5,55%
2008	14,11	5,25	9.300	..	6,2	67,4	6,26	1.660.844.408.500	6,25%
2009	11,66	-7,82	7.878	..	8,3	67,6	4,12	1.222.643.696.992	4,12%
2010	6,85	4,5	8.623	..	7,4	67,7	4,42	1.524.916.112.079	4,42%
2011	8,44	5,28	9.340	..	6,5	68,4	4,74	2.051.661.732.060	4,74%
2012	5,09	3,66	9.463	..	5,4	68,6	3,23	2.210.256.976.945	3,22%
2013	6,74	1,79	9.396	..	5,5	68,5	1,46	2.297.128.039.058	1,45%
2014	7,83	0,74	9.271	..	5,2	68,9	2,79	2.063.662.665.172	2,78%
2015	15,53	-2,83	8.585	..	5,6	69,1	5,04	1.365.864.126.833	5,03%
2016	7,05	-0,22	8.899.98	..	5,52	..	1,99	1.283.162.985.989	1,99%
2017	3,67	1,54	10.608.15	..	5,2

Kaynak: The World Bank ve IMF, 2018.

Yeni oluşacak dünya düzeninde kendi güç ve konumunu kanıtlamayı amaçlayan devletlerin başında Rusya gelmektedir (Bilgesam Yayınları, 2017). Rusya ekonomisinin 2000–2017 yılları arasındaki makroekonomik göstergeleri Tablo 2’de gösterilmiştir. Tablo 2’de görüldüğü üzere 2000 yılında Rusya’da enflasyon oranının % 20,78 iken 2017 yılında % 3,67 kadar düşmüştür. 2000 yılında Rusya’da büyüme oranı %10 iken 2017 yılında büyüme oranı 1,54 kadar düşmüştür. Rusya ekonomisinde özellikle son yıllarda büyüme ve enflasyon oranlarında ciddi bir istikrarsızlık olduğu görülmektedir. Rusya ekonomisinde kişi başına düşen GSYİH verilerine baktığımızda 2000 yılında 5.104,46 iken 2017 yılında 10.608.15 seviyelerine çıktığı ve 2 kat artış olduğu görülmektedir. Rusya ekonomisi işsizlik oranlarına baktığımızda 2000 yılında %10,60 iken bu oran 2017 yılında %5,20 seviyesine düşmüştür. Cari İşlemler dengesi sürekli olarak pozitif olarak seyretmektedir. Kişi başına düşen GSYH dalgalı bir seyir göstermekle birlikte 2000 yılından bu yana artış göstermiştir. Bununla beraber İnsani Gelişme raporunda açıklanan verilere göre Rusya Federasyonu insani gelişme endeksinde 49. Sırada yer almaktadır (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP, 2016).

Tablo 3: Rusya Federasyonu’nun Dış Ticaret Göstergeleri

YIL LAR	İTHALAT	İHRACAT	DIŞ TİCARET DENGESİ	AR-GE HARCAMALARININ GSYİH’DAKİ ORANI	İLERİ TEKNOLOJİ İHRACAT ORANI
2001	41.865.362.000,00	99.868.397.000,00	58.003.035.000	1,05	16,07
2002	46.176.985.000,00	106.691.998.000,00	60.515.013.000	1,18	14,04
2003	57.345.988.000,00	133.655.685.000,00	76.309.697.000	1,25	19,16
2004	75.569.015.000,00	181.600.379.000,00	106.031.364.000	1,29	18,98
2005	98.707.256.000,00	241.451.657.000,00	142.744.401.000	1,15	12,92
2006	137.811.060.000,00	301.550.666.000,00	163.739.606.000	1,07	8,44
2007	199.725.955.000,00	352.266.399.000,00	152.540.444.000	1,07	7,78
2008	267.051.244.000,00	467.993.955.000,00	200.942.711.000	1,12	6,88
2009	170.826.590.000,00	301.796.059.000,00	130.969.469.000	1,04	6,47
2010	228.911.658.000,00	397.067.521.000,00	168.155.863.000	1,25	9,23
2011	306.091.490.000,00	516.992.618.000,00	210.901.128.000	1,13	9,07
2012	316.192.918.000,00	524.766.421.000,00	208.573.503.000	1,02	7,97
2013	314.945.095.000,00	527.265.919.000,00	212.320.824.000	1,05	8,38
2014	286.648.777.000,00	497.833.529.000,00	211.184.752.000	1,06	10,01
2015	182.781.965.000,00	343.907.652.000,00	161.125.687.000	1,09	11,45
2016	182.261.656.000,00	285.491.052.000,00	103.229.396.000	1,13	13,76
2017	226.966.395.000,00	357.083.135.000,00	130.116.740.000	..	10,72

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Rusya ekonomisinin 2000 ile 2017 yılları arasındaki dış ticaret göstergeleri Tablo 3’te yer almaktadır. Rusya’da 2001 yılında ithalat rakamları 41.865.362.000 dolar iken 2017 yılında ithalat 226.966.395.000 dolar seviyesine çıkmıştır. Rusya’da 2001 yılında ihracat rakamları 41.865.362.000 dolar iken 2017 yılında ihracat 226.966.395.000 dolar seviyesine çıkmıştır. Dış ticaret dengesi 2011 yılına kadar negatif iken 2011 yılından sonra sürekli pozitif olmuştur. Rusya’da 2001 yılında ar-ge harcamalarının

GSYİH'deki oranı %1,05 iken 2016 yılında bu oran %1,13 olmuştur. Rusya'da ileri teknoloji ihracat oranı 2001 yılında %16,7 iken 2017 yılında %10,72 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: Rusya Federasyonunun İhracat Yaptığı İlk 20 Ülke ve İhracat Tutarları

	ÜLKELER	İHRACAT TUTARI USD
1	Çin	38.922.044,00
2	Hollanda	35.611.335,00
3	Almanya	25.747.379,00
4	Belarus Meta veri	18.424.583,00
5	Türkiye	18.220.741,00
6	İtalya	13.838.765,00
7	Kore Cumhuriyeti	12.345.338,00
8	Kazakistan Meta veri	12.323.913,00
9	Polonya	11.577.653,00
10	Amerika Birleşik Devletleri	10.735.054,00
11	Japonya	10.500.532,00
12	Birleşik Krallık	8.746.712,00
13	Finlandiya	8.641.739,00
14	Ukrayna	7.942.813,00
15	Belçika	6.799.918,00
16	Hindistan	6.455.535,00
17	Mısır	6.217.276,00
18	Fransa	5.908.707,00
19	Letonya	4.804.178,00
20	Cezayir	4.621.195,00
	İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	268.385.410,00
	TOPLAM İHRACAT	357.083.135,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Rusya'nın ihracat yaptığı ilk 20 ülke ve ihracat tutarları Tablo 4'te gösterilmektedir. Rusya'nın en fazla ihracat yaptığı ilk 20 ülke toplam ihracat içerisindeki payı % 75,16'lık bölümünü kapsamaktadır. Rusya'nın en fazla ihracat yaptığı 20 ülkenin içerisinde ilk 3 sırayı; Çin, Hollanda ve Almanya yer almaktadır. Rusya'nın en fazla ihracat yaptığı ülke olan Çin'e 38.922.044,00 dolar ihracat gerçekleştirmiştir.

Tablo 5: Rusya Federasyonunun İhraç Ettiği İlk 20 Ürün Kategorisi

	İHRAÇ EDİLEN ÜRÜNLER	İHRACAT TUTARI USD
1	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler.	173.299.849,00
2	Başka yerde belirtilmeyen emtialar	52.887.528,00
3	Demir ve çelik	18.762.190,00
4	Doğal veya kültür incileri, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, kaplanmış metaller.	11.048.244,00
5	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları	8.541.411,00
6	Ahşap ve ahşap ürünleri; odun kömürü	7.901.563,00
7	Hububat	7.527.187,00
8	Gübreler	7.217.054,00
9	Alüminyum ve bunların eşyası	6.673.318,00
10	Bakır ve eşyası	4.709.107,00
11	Elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon.	4.321.764,00
12	Balık ve kabuklular, yumuşakçalar ve diğer suda yaşayan omurgasızlar	3.482.367,00
13	Demir veya çelik eşya	3.441.017,00
14	Demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları	3.433.053,00
15	Organik kimyasallar	3.236.758,00
16	Kauçuk ve eşya	3.137.653,00
17	Cevherler, cüruf ve kül	3.070.402,00
18	Plastikler ve bunların ürünleri	2.814.439,00
19	Hayvansal veya bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik yağlar; hayvan.	2.713.699,00
20	İnorganik kimyasallar; Nadir toprak metalleri, değerli metallerin organik veya inorganik bileşikleri.	2.630.878,00
	İLK 20 KALEM TOPLAMI	330.849.481,00
	TÜM ÜRÜNLER	357.083.135,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Rusya'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün kategorisi Tablo 5'de gösterilmektedir. Rusya'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün kategorisinde yer alan ürünlerin toplam ihracat içerisindeki payı % 92,65'lik bölümünü kapsamaktadır. Rusya'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün içerisinde ilk 3 sırayı; mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler, başka yerde belirtilmeyen emtialar ve demir ve çelik gibi ürünler yer almaktadır. Rusya'nın ihraç ettiği ilk 3 ürünün toplam ihracat içerisindeki payı %50'den fazlasını oluşturmaktadır.

Tablo 6: Rusya Federasyonunun İthalat Yaptığı İlk 20 Ülke ve İthalat Tutarları

	ÜLKELER	İTHALAT TUTARI USD
1	Çin	48.042.300,00
2	Almanya	24.228.044,00
3	Amerika Birleşik Devletleri	12.663.805,00
4	Belarus Meta veri	11.768.319,00
5	İtalya	10.108.735,00
6	Fransa	9.633.011,00
7	Japonya	7.761.399,00
8	Kore Cumhuriyeti	6.933.359,00
9	Kazakistan Meta veri	4.916.678,00
10	Ukrayna	4.912.321,00
11	Polonya	4.907.818,00
12	Birleşik Krallık	4.048.087,00
13	Hollanda	3.893.150,00
14	Finlandiya	3.695.982,00

İnsani Gelişme Raporuna Göre Gelişmiş Ekonomiler İçerisinde Yer Alan (Rusya, Slovenya ve Malta) Ülke İncelemeleri

15	Çek Cumhuriyeti	3.422.225,00
16	Türkiye	3.383.401,00
17	Vietnam	3.323.796,00
18	Brezilya	3.198.314,00
19	İspanya	3.126.166,00
20	Belçika	2.921.096,00
	İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	176.888.006,00
	TOPLAM İTHALAT	226.966.395,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Rusya'nın ithalat yaptığı ilk 20 ülke ve ithalat tutarları Tablo 6'da gösterilmektedir. Rusya'nın en fazla ithalat yaptığı ilk 20 ülke toplam ithalat içerisindeki payı % 77,94'lik bölümünü kapsamaktadır. Rusya'nın en fazla ithalat yaptığı 20 ülkenin içerisinde ilk 3 sırayı; Çin, Almanya ve ABD yer almaktadır. Rusya'nın en fazla ithalat yaptığı ülke olan Çin'den 48.042.300,00 dolar ithalat gerçekleştirmiştir.

Tablo 7: Rusya Federasyonunun İthal Ettiği İlk 20 Ürün Kategorisi

	İTHAL EDİLEN ÜRÜNLER	İTHALAT TUTARI USD
1	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları	45.287.645,00
2	Elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon.	26.729.655,00
3	Demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları	21.377.659,00
4	Eczacılıkla ilgili ürünler	10.834.875,00
5	Plastikler ve bunların ürünleri	8.765.788,00
6	Başka yerde belirtilmeyen emtialar	8.014.821,00
7	Optik, fotografik, sinematografik, ölçme, kontrol, hassas, medikal veya cerrahi	6.193.061,00
8	Demir veya çelik eşya	5.305.171,00
9	Demir ve çelik	4.825.656,00
10	Yenilebilir meyve ve fındık; narenciye veya kavun kabuğu	4.677.746,00
11	Kauçuk ve eşya	3.589.054,00
12	Organik kimyasallar	3.515.766,00
13	Giyim eşyası ve giysi aksesuarları, örme veya tığ işi değil	3.394.030,00
14	Örme giyim eşyası ve giyim eşyası, örme veya tığ işi	3.181.207,00
15	Ayakkabılar, çoraplar ve benzerleri; bu tür makalelerin parçaları	3.175.405,00
16	Muhtelif kimyasal ürünler	3.169.271,00
17	Uçucu yağlar ve resinoidler; parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	3.112.753,00
18	İnorganik kimyasallar; Nadir toprak metalleri, değerli metallerin organik veya inorganik bileşikleri.	2.935.061,00
19	Mobilya; yatak takımları, minderler, minder destekleri, yastıklar ve benzer doldurulmuş mobilyalar.	2.703.110,00
20	Et ve yenilebilir et sakatları	2.670.384,00
	İLK 20 KALEM TOPLAMI	173.458.118,00
	TÜM ÜRÜNLER	226.966.395,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Rusya'nın ithal ettiği ilk 20 ürün kategorisi Tablo 7'de gösterilmektedir. Rusya'nın ithal ettiği ilk 20 ürün kategorisinde yer alan ürünlerin toplam ithalat içerisindeki payı % 76,42'lik bölümünü kapsamaktadır. Rusya'nın ithal ettiği ilk 20 ürün içerisinde ilk 3 sırayı; Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları, elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon ve demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları gibi ürünler yer almaktadır.

2. SLOVENYA CUMHURİYETİ

Slovenya, Orta Avrupa'nın güneyinde yer alan bir ülkedir. Batısında İtalya; güneybatısında Adriyatik Denizi; güney ve doğusunda Hırvatistan, kuzeydoğusunda Macaristan ve kuzeyinde Avusturya bulunur. Resmi adı Slovenya Cumhuriyeti olan ülke, Orta Avrupa'nın güneyinde yer almaktadır. Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin bir parçası olan Slovenya 25 Haziran 1991'de bağımsızlığını ilan etmiştir (DEİK, 2011:2). Slovenya Cumhuriyeti, 1 Mayıs 2004'te Avrupa Birliği'ne katılım sağlamış, azınlıklar ve dillerinin isimlerini anayasasında belirten tek ülkedir. Sloven Anayasası'nda resmi olarak tanınmış üç azınlık vardır: İtalyan, Macar ve Roman toplulukları. (Kalay, 2016:199). Slovenya, bağımsızlığını ilan ettikten sonra ekonomik dönüşümü sağlayabilmek ve bu dönüşümü istikrarla yürütebilmek için pek çok reform gerçekleştirmiştir. Ülkenin yaptığı en önemli işlerden biri, makroekonomik istikrar programını hayata geçirmek olmuştur. Zira bu reformlarla birlikte ülke ekonomisini tekrar düzene sokmuş, diğer geçiş ekonomilerinin yaşadığı kriz ve uyumsuzluklardan kendini koruyarak sanayileşmiş batılı ülkelerle uyumu sağlamıştır (Bayrakeri, 2012:37).

Slovenya, yüksek gelir grubundaki gelişmiş ülkelerden biridir. Aynı zamanda 28 bin dolar seviyesindeki kişi başına milli gelir ile AB'nin yeni üyeleri arasında başta gelmektedir. İstikrarlı bir ekonomiye sahip olan ülkenin en önemli özelliği iyi yetişmiş ve verimli bir iş gücü yapısına sahip olmasıdır. 2016 itibarıyla iş ortamını iyileştiren düzenlemeler ve dış talepteki büyümeye bağlı olarak ekonominin hızlanması beklenmektedir. 2016-18 yılları arasında beklenen büyüme oranı % 2,2'dir. Diğer taraftan ülkenin ekonomisinin Euro Bölgesindeki gelişmelerden etkilenmesi riski artırmaktadır. Ücret seviyesini verimlilik artışlarıyla eş düzeyde tutmaya dayalı bir makroekonomik yaklaşım sergileyen Slovenya'da bu durum ülke ekonomisinin gelişimindeki anahtar faktörlerden biridir. Bu suretle Sloven firmalar orta ve yüksek düzeyde teknoloji gerektiren sanayi dallarına yönelmişlerdir. Kriz döneminde otomotiv firmalarının ülkede üretimi durdurması imalat sanayinin GSYİH içindeki payının azalmasındaki sebeplerden biridir. Ülkede tarım sektörünün verimliliğinin yüksek olmasına rağmen modernleştirme çalışmaları devam etmektedir. Slovenya güçlü ve çeşitlendirilmiş bir imalat sanayisine sahip, başlıca önemli sektörleri; otomotiv, elektrik elektronik sanayi, ilaç-kimya sanayi, metal işleme sanayi, kâğıt ve kâğıt ürünleridir (Ekonomi Bakanlığı, 2018.).

Tablo 8: Slovenya'nın Demografik Göstergeleri

Yıllar	Toplam Nüfus	Nüfus Artış Hızı	Doğum Oranı	Ölüm Oranı	Doğumda Yaşam Beklentisi	Okuma Yazma Oranı 15 +	Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı %		
							0 - 14	15 - 64	65 +
2000	1.988.925	0,30	0,91	0,93	75,41	..	16,59	70,09	14,10
2001	1.992.060	0,16	0,88	0,93	75,76	..	16,18	70,17	14,42
2002	1.994.530	0,12	0,88	0,94	76,01	..	15,74	70,30	14,71
2003	1.995.733	0,06	0,87	0,97	76,86	..	15,31	70,43	14,99
2004	1.997.012	0,06	0,90	0,93	77,21	..	14,96	70,51	15,24
2005	2.000.474	0,17	0,91	0,94	77,61	..	14,72	70,49	15,49
2006	2.006.868	0,32	0,94	0,91	78,09	..	14,51	70,39	15,76
2007	2.018.122	0,56	0,98	0,92	78,56	..	14,44	70,18	16,01
2008	2.021.316	0,16	1,08	0,91	78,77	..	14,48	69,88	16,25
2009	2.039.669	0,90	1,07	0,92	78,97	..	14,55	69,56	16,46
2010	2.048.583	0,44	1,09	0,91	79,42	..	14,60	69,28	16,67
2011	2.052.843	0,21	1,07	0,91	79,97	..	14,80	68,86	16,89
2012	2.057.159	0,21	1,07	0,94	80,12	..	14,93	68,52	17,10
2013	2.059.953	0,14	1,02	0,94	80,32	..	15,01	68,19	17,34
2014	2.061.980	0,10	1,03	0,92	81,08	..	15,11	67,78	17,65
2015	2.063.531	0,08	1,00	0,96	81,08	..	15,24	67,26	18,03
2016	2.064.845	0,06	15,34	66,67	18,51
2017	2.066.000

Kaynak: The World Bank, 2018.

Slovenya'ya ait demografik veriler Tablo 8'de yer almaktadır. Tablo 8'de görüldüğü üzere Slovenya'da 2000 yılında nüfus 1.988.925 iken 2016 yılında 2.064.845'ya yükselmiştir. Bu durumda en etkili faktörün, ülkenin ölüm oranlarının doğum oranlarının gerisinde kalmasından kaynaklandığı görülmektedir. Ülkenin nüfus dinamikleri yaş gruplarına göre incelendiğinde 2016 yılı itibariyle nüfusun %15,34'ü 15 yaşın altında, %18,51'i ise 65 yaşın üzerindeki nüfusu oluşturmaktadır. Ülkenin çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı ise %66,67'lik bir paya sahiptir.

Tablo 9: Slovenya Ekonomisinin Makro Ekonomik Göstergeleri

Yıl lar	Enflasyon (Tüketici Fiyatları)	GSYH Büyüme Oranı	Kişi Başına Düşen GSYH(ABD \$)	Reel Faiz Oranları	İşsizlik Oranı	İşgücüne Katılma Oranı 15 +	Cari İşlemler Dengesinin GSYH Oranı	GSYİH (ABD \$)	Bütçe Dengesi GSYH Oranı
2000	8,88	4,16	14.984,10	10,31	6,90	57,40	-2,69	20.342.201.356,01	% -2,77
2001	8,42	2,95	15.658,34	4,66	5,70	57,70	0,15	20.875.387.068,11	% 0,03
2002	7,47	3,84	16.391,82	4,02	5,90	58,10	1,03	23.563.576.758,10	% 0,87
2003	5,58	2,84	16.880,62	4,02	6,50	56,40	-0,73	29.697.448.108,30	% -0,80
2004	3,59	4,35	17.407,44	4,53	6,00	59,00	-2,59	34.470.227.453,91	% -2,68
2005	2,48	4,00	17.962,24	5,96	6,50	59,20	-1,87	36.346.974.008,21	% -1,79
2006	2,46	5,66	18.880,80	4,81	6,00	59,30	-1,76	39.587.732.028,60	% -1,83
2007	3,61	6,94	20.094,17	2,14	4,80	59,70	-4,19	48.114.688.201,48	% -4,13
2008	5,65	3,30	20.458,14	1,80	4,40	59,50	-5,30	55.589.849.128,46	% -5,34
2009	0,86	-7,80	18.834,20	..	5,90	59,40	-0,55	50.244.793.831,62	% -0,56
2010	1,84	1,24	18.548,58	..	7,20	59,20	-0,11	48.013.606.745,48	% -0,11
2011	1,81	0,65	18.459,72	..	8,20	57,90	0,19	51.290.792.018,11	% 0,18
2012	2,60	-2,67	17.520,81	..	8,80	57,50	2,14	46.352.802.765,58	% 2,15
2013	1,76	-1,13	17.248,65	..	10,10	57,20	4,39	48.116.256.926,08	% 4,39
2014	0,20	2,98	18.133,21	..	9,70	57,70	5,79	49.904.928.335,31	% 5,80
2015	-0,52	2,26	18.222,63	..	9,00	57,30	4,37	43.072.415.017,43	% 4,37
2016	-0,06	3,15	21.668.088	..	8,00	56,60	5,23	44.708.598.648,86	% 5,21
2017	1,43	5,01	23.654.409	..	6,75

Kaynak: The World Bank ve IMF, 2018

Slovenya ekonomisinin 2000–2017 yılları arasındaki makroekonomik göstergeleri Tablo 9'da gösterilmiştir. Tablo 9'da görüldüğü üzere 2000 yılında Slovenya'da enflasyon oranının % 8,88 iken 2017 yılında % 1,43'e kadar düşmüştür. 2000 yılında Slovenya'da büyüme oranı %4,16 iken 2017 yılında büyüme oranı 5,01 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Slovenya ekonomisinde 2000 ile 2017 yılları arasında büyüme ve enflasyon oranlarında ciddi bir istikrarsızlık olduğu görülmektedir. Slovenya ekonomisinde kişi başına düşen GSYİH verilerine baktığımızda 2000 yılında 14.984,10 dolar iken 2017 yılında ise 23.654.409 dolara yükseldiği görülmektedir. Slovenya ekonomisi işsizlik oranlarına baktığımızda 2017 yılında %6,75 seviyelerinde olduğu görülmektedir. Cari İşlemler dengesi son yıllarda pozitif olarak seyretmektedir. Bununla beraber İnsani Gelişme raporunda açıklanan verilere göre Slovenya insani gelişme endeksinde 25. Sırada yer almaktadır (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP, 2016).

Tablo 10: Slovenya Ekonomisinin Dış Ticaret Göstergeleri

YILLAR	İTHALAT	İHRACAT	DIŞ TİCARET DENGESİ	AR-GE HARCAMALARININ GSYİH'DAKİ ORANI	İLERİ TEKNOLOJİ İHRACAT ORANI
2001	10.146.304.000	9.252.430.000	-893.874.000	1,47	4,91
2002	10.932.233.000	10.356.931.000	-575.302.000	1,44	5,34
2003	13.852.408.000	12.766.871.000	-1.085.537.000	1,25	5,42
2004	17.569.445.000	15.878.766.000	-1.690.679.000	1,37	6,42
2005	19.626.300.000	17.896.024.000	-1.730.276.000	1,41	5,73
2006	23.013.428.000	20.982.713.000	-2.030.715.000	1,53	4,93
2007	29.476.190.000	26.551.122.000	-2.925.068.000	1,42	5,51
2008	33.985.544.000	29.252.924.000	-4.732.620.000	1,63	5,01
2009	23.901.831.000	22.405.415.000	-1.496.416.000	1,82	5,82
2010	26.591.708.000	24.434.752.000	-2.156.956.000	2,06	6,48
2011	31.236.843.000	28.984.136.000	-2.252.707.000	2,42	5,72
2012	32.054.726.000	32.182.746.000	128.020.000	2,58	5,8
2013	33.374.322.000	34.019.952.000	645.630.000	2,60	6,18
2014	33.953.393.000	35.978.422.000	2.025.029.000	2,38	6,22
2015	29.834.880.000	31.948.955.000	2.114.075.000	2,21	5,84
2016	30.489.859.000	32.880.680.000	2.390.821.000	..	6,42
2017	35.986.094.000	38.416.343.000	2.430.249.000

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Slovenya ekonomisinin 2000 ile 2017 yılları arasındaki dış ticaret göstergeleri Tablo 10'da yer almaktadır. Slovenya'da 2001 yılında ithalat 10.146.304.000 dolar iken 2017 yılında ithalat 35.986.094.000 dolar seviyesine çıkmıştır. Slovenya'da 2001 yılında ihracat 9.252.430.000 dolar iken 2017 yılında ihracat 38.416.343.000 dolar seviyesine çıkmıştır. Dış ticaret dengesi 2011 yılına kadar negatif iken, 2011 yılından sonra sürekli pozitif olmuştur. Slovenya'da 2001 yılında ar-ge harcamalarının GSYİH'deki oranı %1,47 iken 2015 yılında bu oran %2,21 seviyelerine çıkmıştır. Slovenya'da ileri teknoloji ihracat oranı 2001 yılında %4,9 iken 2016 yılında %6,42 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 11: Slovenya'nın İhracat Yaptığı İlk 20 Ülke ve İhracat Tutarları

	ÜLKELER	İHRACAT TUTARI USD
1	Almanya	7.243.084,00
2	İtalya	4.112.078,00
3	Avusturya	2.786.263,00
4	Hırvatistan	2.728.202,00
5	Fransa	1.841.814,00
6	Polonya	1.629.145,00
7	Macaristan	1.598.142,00
8	Sırbistan	1.487.016,00
9	Çek Cumhuriyeti	1.214.869,00
10	Bosna Hersek	1.190.353,00
11	Slovakya	1.188.589,00
12	Rusya Federasyonu	977.989,00
13	İspanya	699.313,00
14	Birleşik Krallık	646.639,00
15	İsviçre	640.326,00
16	Amerika Birleşik Devletleri	639.534,00
17	Çin	635.961,00
18	Hollanda	628.304,00
19	Romanya	582.791,00
20	Belçika	435.354,00

İnsani Gelişme Raporuna Göre Gelişmiş Ekonomiler İçerisinde Yer Alan (Rusya, Slovenya ve Malta) Ülke İncelemeleri

	İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	32.905.766,00
	TOPLAM İHRACAT	38.416.343,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Slovenya'nın ihracat yaptığı ilk 20 ülke ve ihracat tutarları Tablo 11'de gösterilmektedir. Slovenya'nın en fazla ihracat yaptığı ilk 20 ülke toplam ihracat içerisindeki payı % 85,66'lık bölümünü kapsamaktadır. Slovenya'nın en fazla ihracat yaptığı 20 ülkenin içerisinde ilk 3 sırayı; Almanya, İtalya ve Avusturya yer almaktadır. Slovenya'nın en fazla ihracat yaptığı ülke olan Almanya'ya 7.243.084,00 dolar ihracat gerçekleştirmiştir.

Tablo 12: Slovenya'nın İhraç Ettiği İlk 20 Ürün Kategorisi

	İHRAÇ EDİLEN ÜRÜNLER	İHRACAT TUTARI USD
1	Demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları	7.243.628,00
2	Elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon.	4.213.594,00
3	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları	3.884.796,00
4	Eczacılıkla ilgili ürünler	3.060.874,00
5	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler.	1.861.118,00
6	Plastikler ve bunların ürünleri	1.649.150,00
7	Demir ve çelik	1.533.399,00
8	Mobilya; yatak takımları, minderler, minder destekleri, yastıklar vb. doldurulmuş mobilyalar.	1.410.858,00
9	Alüminyum ve bunların eşyası	1.236.529,00
10	Ahşap ve ahşap ürünleri; odun kömürü	1.068.405,00
11	Kâğıt ve karton; kâğıt hamuru, kâğıt veya mukavvadan eşya	956.457,00
12	Demir veya çelik eşya	795.853,00
13	Optik, fotografik, sinematografik, ölçme, kontrol, hassas, medikal veya cerrahi.	782.191,00
14	Kauçuk ve eşya	665.447,00
15	Bronzlaşma veya boyama özleri; tanenler ve türevleri; boyalar, pigmentler ve diğer renkler.	462.032,00
16	Organik kimyasallar	331.692,00
17	Temel metalden aletler, aletler, çatal bıçak takımları, kaşıklar ve çatalar; ana metalin parçaları	324.859,00
18	Oyuncaklar, oyunlar ve spor malzemeleri; bunların parçaları ve aksesuarları	308.404,00
19	Taş, sıva, çimento, asbest, mika veya benzeri malzemeler	291.821,00
20	Gıda endüstrisindeki artıklar ve atıklar; hazırlanmış hayvan yemi	290.533,00
	İLK 20 KALEM TOPLAMI	32.371.640,00
	TÜM ÜRÜNLER	38.416.343,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Slovenya'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün kategorisi Tablo 12'de gösterilmektedir. Slovenya'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün kategorisinde yer alan ürünlerin toplam ihracat içerisindeki payı % 84,27'lik bölümünü kapsamaktadır. Slovenya'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün içerisinde ilk 3 sırayı; demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları, elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon ve makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları gibi ürünler yer almaktadır. Slovenya'nın ihraç ettiği ilk 3 ürün toplam ihracatın yarısını oluşturmaktadır.

Tablo 13: Slovenya'nın İthalat Yaptığı İlk 20 Ülke ve İthalat Tutarları

	ÜLKELER	İTHALAT TUTARI USD
1	Almanya	5.918.115,00
2	İtalya	4.873.891,00
3	Avusturya	3.333.313,00
4	Türkiye	2.076.274,00
5	Hırvatistan	1.708.289,00
6	Çin	1.623.386,00
7	Fransa	1.329.515,00
8	Kore Cumhuriyeti	1.251.271,00
9	Macaristan	1.211.845,00
10	Hollanda	1.031.003,00
11	Bosna Hersek	1.016.567,00
12	Sırbistan	923.148,00
13	Polonya	909.688,00
14	Çek Cumhuriyeti	817.882,00
15	Belçika	691.853,00
16	İspanya	568.377,00
17	Slovakya	552.360,00
18	İsviçre	550.362,00
19	Amerika Birleşik Devletleri	465.146,00
20	Birleşik Krallık	433.150,00
	İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	31.285.435,00
	TOPLAM İTHALAT	35.986.094,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Slovenya'nın ithalat yaptığı ilk 20 ülke ve ithalat tutarları Tablo 13'de gösterilmektedir. Slovenya'nın en fazla ithalat yaptığı ilk 20 ülke toplam ithalat içerisindeki payı % 86,94'lük bölümünü kapsamaktadır. Slovenya'nın en fazla ithalat yaptığı 20 ülkenin içerisinde ilk 3 sırayı; Almanya, İtalya ve Avusturya yer almaktadır. Slovenya'nın en fazla ithalat yaptığı ülke olan Almanya'dan 5.918.115,00 dolar ithalat gerçekleştirmiştir.

Tablo 14: Slovenya'nın İthal Ettiği İlk 20 Ürün Kategorisi

	İTHAL EDİLEN ÜRÜNLER	İTHALAT TUTARI USD
1	Demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları	6.266.723,00
2	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları	3.433.408,00
3	Elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon.	3.251.473,00
4	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler;	3.125.024,00
5	Plastikler ve bunların ürünleri	1.935.345,00
6	Demir ve çelik	1.781.314,00
7	Eczacılıkla ilgili ürünler	1.343.394,00
8	Alüminyum ve bunların eşyası	1.011.544,00
9	Mobilya; yatak takımları, minderler, minder destekleri, yastıklar ve benzer doldurulmuş mobilyalar;	892.496,00
10	Organik kimyasallar	778.858,00
11	Demir veya çelik eşya	770.429,00
12	Kâğıt ve karton; kâğıt hamuru, kâğıt veya mukavvadan eşya	630.222,00
13	Optik, fotografik, sinematografik, ölçme, kontrol, hassas, medikal veya cerrahi.	628.265,00

İnsani Gelişme Raporuna Göre Gelişmiş Ekonomiler İçerisinde Yer Alan (Rusya, Slovenya ve Malta) Ülke İncelemeleri

14	Ahşap ve ahşap ürünleri; odun kömürü	576.534,00
15	Kauçuk ve eşya	508.754,00
16	Gıda endüstrisindeki artıklar ve atıklar; hazırlanmış hayvan yemi	414.722,00
17	İnorganik kimyasallar; Nadir toprak metalleri, değerli metallerin organik veya inorganik bileşikleri.	367.737,00
18	Örme giyim eşyası ve giyim eşyası, örme veya tığ işi	360.952,00
19	Yenilebilir meyve ve fındık; narenciye veya kavun kabuğu	329.032,00
20	Muhtelif kimyasal ürünler	314.233,00
İLK 20 KALEM TOPLAMI		28.720.459,00
TÜM ÜRÜNLER		35.986.094,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Slovenya'nın ithal ettiği ilk 20 ürün kategorisi Tablo 14'te gösterilmektedir. Slovenya'nın ithal ettiği ilk 20 ürün kategorisinde yer alan ürünlerin toplam ithalat içerisindeki payı % 79,81'lik bölümünü kapsamaktadır. Slovenya'nın ithal ettiği ilk 20 ürün içerisinde ilk 3 sırayı; demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları, makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları ve elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon gibi ürünler yer almaktadır.

3. MALTA

Malta Cumhuriyeti Akdeniz'in ortasında bulunan ve 5 adadan oluşan (Malta, Gozo, Comino, Cominotto ve Filfla) bir adalar topluluğudur. Bu adalardan Malta, Gozo ve Comino'da yerleşim bulunmaktadır. Sicilya'nın 80 km güneyinde, Tunus'un 284 km doğusunda, Libya'nın 333 km kuzeyinde yer almaktadır. Malta 316 km²'lik yüz ölçümü ile dünyanın en küçük ülkelerinden birisidir. Bunun yanında Malta kilometrekareye düşen kişi sayısına göre dünyanın en kalabalık ülkelerinden birisidir. Malta 246 km², Gozo 67 km² ve Comino 3 km² dir. Ülkenin başkenti Valetta iken en büyük şehri Birkirkara'dır. Malta dünyanın en önemli turist destinasyonlarından birisidir. UNESCO'nun Dünya Mirası Sit alanı olarak belirlediği 9 yer Malta'da bulunmaktadır (Ekonomi Bakanlığı, 2018).

Malta Akdeniz üzerinde İtalya'nın Sicilya Adası'nın 93 km. güneyinde ve Libya'nın 300 km. kuzeyinde bulunmaktadır. Malta 1990 yılında Avrupa Birliği (AB) ile üyelik müzakerelerine başlamış ve 2004 yılında AB'ye üye olmuştur. 2008 yılında ise Euro'yu para birimi olarak kullanmaya başlamıştır (Euro Challenge–Malta Ekonomik Raporu, 2018.). Euro Bölgesi'nin en küçük ülkesidir. Ülke ekonomisi ağırlıklı olarak dış ticaret, sanayi ve turizme dayalıdır. Ülke, işsizlik oranlarında diğer Avrupa ülkelerine göre daha olumlu bir görünüm sergilemektedir. Ülke Akdeniz'de stratejik bir noktada bulunmaktadır. Bu durum ülkeye, dış ticaret açısından büyük bir avantaj sağlamaktadır. Kuzey Afrika ve Avrupa arasında bir köprü niteliği oluşturmaktadır. Konumundan dolayı, ülkede doğal ve suni önemli limanlar bulunmaktadır. Süveyş Kanalı'nın açılması ile (1869) ülke Akdeniz'de bulunan önemli bir ticaret limanı haline gelmiştir. Akdeniz'de ticaretin yoğunlaşması sayesinde ülkenin konumu da önem kazanmıştır. Malta artık eskiden olduğu gibi çok önemli bir liman konumunda olmasa da halen dünyanın tüccarlara yönelik en büyük deniz filolarından birine ev sahipliği yapmaktadır (World Economic Forum, 2018).

Denizcilik faaliyetleri ağırlıklı olarak iki Malta Limanı'nda yürütülmektedir: Valletta Limanı ve Marsaxlokk Limanı. İki limanda da römorkaj, kılavuzluk, dinlenme tesisleri, mağazalar gibi birçok hizmet devamlı olarak mevcuttur. Valletta Limanı Malta'nın en büyük limanı ve Akdeniz'de bulunan doğal derin limanlar arasında en önemli limanlardan biridir. Marsaxlokk Limanı, konteynir terminali ve sanayi depolama tesislerinden oluşmaktadır. Petrol ürünlerinin ithalatı Marsaxlokk Limanı'ndan ağırlıklı olarak gerçekleştirilmektedir. Bu sebeple, Limanda petrol ürünleri depolama tesisleri, LPG dolmuş ve depolama tesisleri de bulunmaktadır. Malta Freeport (Serbest Limanı) Marsaxlokk Limanı'nda yer almaktadır. 1988 yılında kurulmuştur. Limanın içerisinde faaliyette olan deniz lojistik merkezi hâlihazırda Akdeniz bölgesinde en önemli merkezlerden biri olarak kabul edilmektedir. Malta Hükümeti limanın işletmesinin gelişmesi ve daha hızlı büyümesi için 2004 yılında CMA – CGM lojistik firması ile bir anlaşma yaparak işletim hakkını 65 yıllığına firmaya devretmiştir. Bu sebeple Malta

Freeport İşletmeleri Serbest Liman'da sadece ev sahipliği hakkına sahiptir. Liman, Avrupa, Orta Doğu ve Mağrab limanları için bir aktarma noktası olarak kullanılmaktadır ve Liman'a giriş yapan gemilerin %95'i aktarma yapmak için yavaşmaktadır (Malta Freeport, 2018.). Ülke konumu sayesinde kurvaziyer turizmi konusunda da önemli bir yere sahiptir. Özellikle İtalya, Fransa ve İngiltere'den kurvaziyer yoluyla yoğun bir turist girişi olmaktadır. 2015 yılında Malta'ya 678 bin 270 kurvaziyer yolcusu ve 324 kurvaziyer hattı gelmiştir (Transport Malta, 2018.).

Tablo 15: Malta'nın Demografik Göstergeleri

Yıllar	Toplam Nüfus	Nüfus Artış Hızı	Doğum Oranı	Ölüm Oranı	Doğumda Yaşam Beklentisi	Okuma Yazma Oranı 15 +	Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı %		
							0 - 14	15 - 64	65 +
2000	390.087	0,65	1,13	0,75	78,20	..	20,57	67,86	12,23
2001	393.028	0,75	1,01	0,74	78,84	..	20,22	67,98	12,45
2002	395.969	0,75	0,99	0,76	78,74	..	19,78	68,15	12,69
2003	398.582	0,66	1,02	0,79	78,55	..	19,28	68,37	12,96
2004	401.268	0,67	0,97	0,75	79,25	..	18,78	68,57	13,25
2005	403.834	0,64	0,96	0,78	79,30	92,36	18,31	68,72	13,54
2006	405.308	0,36	0,93	0,79	79,44	..	17,63	69,09	13,84
2007	406.724	0,35	0,93	0,76	79,79	..	17,05	69,36	14,13
2008	409.379	0,65	0,98	0,79	79,64	..	16,55	69,49	14,48
2009	412.477	0,75	0,98	0,78	80,24	..	16,08	69,47	14,95
2010	414.508	0,49	0,94	0,73	81,40	..	15,65	69,29	15,55
2011	416.268	0,42	1,00	0,78	80,75	93,31	15,47	69,03	16,00
2012	419.455	0,76	0,98	0,81	80,75	..	15,26	68,67	16,55
2013	423.374	0,93	0,95	0,76	81,75	..	15,07	68,21	17,18
2014	427.364	0,94	0,98	0,77	81,95	..	14,93	67,71	17,81
2015	431.874	1,05	1,00	0,80	81,95	..	14,85	67,22	18,37
2016	436.947	1,17	14,82	66,65	18,94

Kaynak: The World Bank, 2018.

Malta'ya ait demografik veriler Tablo 15'de yer almaktadır. Tablo 15'de görüldüğü üzere Malta'da 2000 yılında nüfus 390.087 iken 2016 yılında 436.947'ye yükselmiştir. Bu durumda en etkili faktörün, ülkenin ölüm oranlarının doğum oranlarının gerisinde kalmasından kaynaklandığı görülmektedir. Ülkenin nüfus dinamikleri yaş gruplarına göre incelendiğinde 2016 yılı itibarıyla nüfusun %14,82'si 15 yaşın altında, %18,94'i ise 65 yaşın üzerindeki nüfusu oluşturmaktadır. Ülkenin çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı ise %66,65'lik bir paya sahiptir.

Tablo 16: Malta Ekonomisinin Makro Ekonomik Göstergeleri

Yıllar	Enflasyon (Tüketici Fiyatları)	GSYH Büyüme Oranı	Kişi Başına Düşen GSYH	Reel Faiz Oranları	İşsizlik Oranı	İşgücüne Katılma Oranı 15 +	Cari İşlemler Dengesinin GSYH Oranı	Bütçe Dengesi USD, IMF
2000	2,37	6,77	13,870.547	-0,09	6,30	49,70	-11,16	-209.000.000,00
2001	2,93	0,61	13,862.780	3,70	7,10	50,30	-3,45	-64.000.000,00
2002	2,19	2,98	14,151.343	1,96	6,90	50,40	2,27	45.000.000,00
2003	1,30	2,54	14,410.163	6,67	7,50	50,30	-2,86	-67.000.000,00
2004	2,79	0,44	14,385.033	4,22	7,30	49,00	-3,81	-332.000.000,00
2005	3,01	3,78	14,830.828	3,62	6,90	49,10	-6,54	-523.000.000,00
2006	2,77	1,83	15,018.556	2,95	6,80	49,10	-7,85	-635.000.000,00
2007	1,25	3,99	15,589.375	3,41	6,50	49,80	-2,02	-307.000.000,00
2008	4,26	3,35	16,019.832	1,90	6,00	50,00	-0,87	-95.000.000,00
2009	2,09	-2,46	15,510.527	1,72	6,90	50,20	-6,54	-562.000.000,00
2010	1,52	3,54	15,939.801	0,86	6,80	50,80	-4,80	-408.000.000,00
2011	2,72	1,42	16,128.230	2,49	6,40	51,40	-0,14	-19.000.000,00
2012	2,42	2,61	16,448.248	2,57	6,30	52,00	1,64	157.000.000,00
2013	1,37	4,59	17,047.021	..	6,40	53,20	2,67	288.000.000,00
2014	0,31	8,17	18,265.198	..	5,80	54,00	8,84	1.083.000.000,00

İnsani Gelişme Raporuna Göre Gelişmiş Ekonomiler İçerisinde Yer Alan (Rusya, Slovenya ve Malta) Ülke İncelemeleri

2015	1,10	7,06	19,374.655	..	5,40	54,50	4,58	549.000.000,00
2016	0,58	5,52	20,205.399	..	4,70	55,10	6,61	867.000.000,00
2017	1,26	6,57	27,250.412	..	3,96

Kaynak: The World Bank ve IMF, 2018.

Malta ekonomisinin 2000–2017 yılları arasındaki makroekonomik göstergeleri Tablo 16’da gösterilmiştir. Tablo 16’da görüldüğü üzere 2000 yılında Malta’da enflasyon oranı % 2,37 iken 2017 yılında % 1,26 seviyesine kadar düşmüştür. 2000 yılında Malta’da büyüme oranı % 6,77 iken 2017 yılında büyüme oranı 6,57 olarak gerçekleşmiştir. Malta ekonomisinde 2000 ile 2017 yılları arasında büyüme ve enflasyon oranlarında dalgalı bir seyir olduğu görülmektedir. Malta ekonomisi işsizlik oranlarına baktığımızda 2000 yılında %6,30 iken bu oran 2016 yılında %3,96 seviyelerine düşmüştür. Cari İşlemler dengesi son yıllarda pozitif olarak seyretmektedir. İnsani Gelişme raporunda açıklanan verilere göre Malta insani gelişme endeksinde 33. Sırada yer almaktadır (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP, 2016).

Tablo 17: Malta Ekonomisinin Dış Ticaret Göstergeleri

YILLAR	İTHALAT	İHRACAT	DIŞ TİCARET DENGESİ	İLERİ TEKNOLOJİ İHRACAT ORANI	AR-GE HARCAMALARININ GSYİH'DAKİ ORANI
2001	2.725.032.000,00	1.758.218.000,00	-966.814.000,00	61,69	..
2002	2.839.179.000,00	2.126.266.000,00	-712.913.000,00	58,98	0,24
2003	3.402.369.000,00	2.466.971.000,00	-935.398.000,00	60,00	0,24
2004	4.153.375.000,00	2.631.728.000,00	-1.521.647.000,00	58,13	0,49
2005	3.865.229.000,00	2.430.592.000,00	-1.434.637.000,00	52,00	0,53
2006	4.395.513.000,00	2.847.260.000,00	-1.548.253.000,00	58,12	0,58
2007	4.947.024.000,00	3.158.339.000,00	-1.788.685.000,00	52,44	0,55
2008	5.140.832.000,00	3.028.516.000,00	-2.112.316.000,00	50,23	0,53
2009	4.034.117.000,00	2.280.269.000,00	-1.753.848.000,00	47,98	0,52
2010	5.732.175.000,00	3.716.754.000,00	-2.015.421.000,00	47,08	0,62
2011	7.395.938.000,00	5.278.694.000,00	-2.117.244.000,00	47,23	0,67
2012	7.896.221.000,00	5.646.270.000,00	-2.249.951.000,00	45,73	0,83
2013	7.525.361.000,00	5.206.239.000,00	-2.319.122.000,00	38,55	0,77
2014	8.445.209.000,00	4.970.788.000,00	-3.474.421.000,00	34,41	0,75
2015	6.788.001.000,00	3.915.448.000,00	-2.872.553.000,00	30,20	0,77
2016	7.181.979.000,00	4.038.643.000,00	-3.143.336.000,00	21,47	..
2017	5.808.782.000,00	2.516.342.000,00	-3.292.440.000,00

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Malta ekonomisinin 2001 ile 2017 yılları arasındaki dış ticaret göstergeleri Tablo 17’de yer almaktadır. Malta’da 2001 yılında ithalat 2.725.032.000 dolar iken 2017 yılında ithalat 5.808.782.000 dolar seviyesine çıkmıştır. Malta’da 2001 yılında ihracat 1.758.218.000 dolar iken 2017 yılında ihracat 2.516.342.000 dolar seviyesine çıkmıştır. Dış ticaret dengesi sürekli olarak negatif olmuştur. Malta’da 2002 yılında ar-ge harcamalarının GSYİH’deki oranı %0,24 iken 2015 yılında bu oran %0,77 seviyelerine çıkmıştır. Malta’da ileri teknoloji ihracat oranı 2001 yılında %16,07 iken 2016 yılında %13,76 olarak gerçekleşmiştir. Yükselen piyasa ekonomilerinin uzun dönem ekonomik büyümesi üzerinde ihracatın olumlu ve anlamlı etkilerine işaret etmektedir (Değer ve Doğanay, 2016: 55).

Tablo 18: Malta'nın İhracat Yaptığı İlk 20 Ülke ve İhracat Tutarları

	ÜLKELER	İHRACAT TUTARI USD
1	Almanya	435.716.000
2	Fransa	257.575.000
3	İtalya	236.615.000
4	Singapur	149.558.000
5	Hong Kong, Çin	146.706.000
6	ABD	142.984.000
7	Japonya	123.585.000
8	Libya	113.547.000
9	Ship stores and bunkers	113.459.000
10	Birleşik Krallık	87.409.000
11	İspanya	51.428.000
12	Kore Cumhuriyeti	50.538.000
13	Çin	42.547.000
14	Kanada	29.845.000
15	İsviçre	29.725.000
16	Polonya	29.230.000
17	Hollanda	25.913.000
18	Suudi Arabistan	22.389.000
19	Birleşik Arap Emirlikleri	19.229.000
20	Filipinler	17.519.000
	İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	2.125.517.000
	TÜM ÜLKELER	2.516.342.000

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Malta'nın ihracat yaptığı ilk 20 ülke ve ihracat tutarları Tablo 18'de gösterilmektedir. Malta'nın en fazla ihracat yaptığı ilk 20 ülke toplam ihracat içerisindeki payı % 86,52'lik bölümünü kapsamaktadır. Malta'nın en fazla ihracat yaptığı 20 ülkenin içerisinde ilk 3 sırayı; Almanya, Fransa ve İtalya yer almaktadır. Malta'nın en fazla ihracat yaptığı ülke olan Almanya'ya 435.716,00 dolar ihracat gerçekleştirmiştir.

Tablo 19: Malta'nın İhraç Ettiği İlk 20 Ürün Kategorisi

	İHRAÇ EDİLEN ÜRÜNLER	İHRACAT TUTARI USD
1	Elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon	783.311.000
2	Eczacılıkla ilgili ürünler	293.430.000
3	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler; Mineral	229.214.000
4	Balık ve kabuklular, yumuşakçalar ve diğer suda yaşayan omurgasızlar	158.528.000
5	Oyuncaklar, oyunlar ve spor malzemeleri; bunların parçaları ve aksesuarları	139.366.000
6	Uçak, uzay aracı ve bunların parçaları	127.788.000
7	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları	121.466.000
8	Plastikler ve bunların ürünleri	83.002.000
9	Optik, fotografik, sinematografik, ölçme, kontrol, hassas, medikal veya cerrahi	80.429.000
10	Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve basım endüstrisinin diğer ürünleri; el yazmaları	75.651.000
11	Çeşitli yenilebilir müstahzarlar	73.061.000
12	Kauçuk ve eşya	63.481.000
13	Demir veya çelik eşya	41.436.000
14	Örme veya tığ işi kumaşlar	29.427.000
15	Organik kimyasallar	24.474.000

İnsani Gelişme Raporuna Göre Gelişmiş Ekonomiler İçerisinde Yer Alan (Rusya, Slovenya ve Malta) Ülke İncelemeleri

16	Tahıl, un, nişasta veya süt müstahzarları; pastane ürünleri	22.845.000
17	Tütün ve üretilen tütün ikameleri	19.760.000
18	Uçucu yağlar ve resinoidler; parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	15.095.000
19	Başka yerde belirtilmeyen emtialar	14.582.000
20	Demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları	13.152.000
	İLK 20 KALEM TOPLAMI	2.409.498.000
	TÜM ÜRÜNLER	2.516.342.000

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Malta'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün kategorisi Tablo 19'da gösterilmektedir. Malta'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün kategorisinde yer alan ürünlerin toplam ihracat içerisindeki payı % 97'lik bölümünü kapsamaktadır. Malta'nın ihraç ettiği ilk 20 ürün içerisinde ilk 3 sırayı; Elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon, Eczacılıkla ilgili ürünler ve Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler gibi ürünler yer almaktadır. Malta'nın ihraç ettiği ilk 3 ürün toplam ihracat miktarının yarısından fazlasını oluşturmaktadır.

Tablo 20: Malta'nın İthalat Yaptığı İlk 20 Ülke ve İthalat Tutarları

	ÜLKELER	İTHALAT TUTARI USD
1	İtalya	1.335.756.000
2	Almanya	459.304.000
3	Birleşik Krallık	449.552.000
4	Cayman Adaları	350.247.000
5	İspanya	288.605.000
6	Kanada	259.770.000
7	Amerika Birleşik Devletleri	246.857.000
8	Fransa	242.814.000
9	Hollanda	214.848.000
10	Çin	192.257.000
11	Hindistan	144.226.000
12	Yunanistan	138.934.000
13	Hırvatistan	121.212.000
14	Belçika	119.691.000
15	Singapur	117.239.000
16	Türkiye	108.075.000
17	İngiliz Virgin Adaları	77.683.000
18	Japonya	68.538.000
19	Taipei, Çin	47.605.000
20	Kore Cumhuriyeti	42.566.000
	İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	5.025.779.000
	TÜM ÜLKELER	5.808.782.000

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Malta'nın ithalat yaptığı ilk 20 ülke ve ithalat tutarları Tablo 20'de gösterilmektedir. Malta'nın en fazla ithalat yaptığı ilk 20 ülke toplam ithalat içerisindeki payı % 84,47'lik bölümünü kapsamaktadır. Malta'nın en fazla ithalat yaptığı 20 ülkenin içerisinde ilk 3 sırayı; İtalya, Almanya ve Birleşik Krallık yer almaktadır. Malta'nın en fazla ithalat yaptığı ülke olan İtalya'dan 1.335.756,00 dolar ithalat gerçekleştirmiştir.

Tablo 21: Malta'nın İthal Ettiği İlk 20 Ürün Kategorisi

	İTHAL EDİLEN ÜRÜNLER	İTHALAT TUTARI USD
1	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler; Mineral	1.345.247.000
2	Gemiler, tekneler ve yüzer yapılar	779.646.000
3	Elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon	507.851.000
4	Uçak, uzay aracı ve bunların parçaları	433.302.000
5	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları	418.611.000
6	Eczacılıkla ilgili ürünler	203.912.000
7	Demiryolu veya tramvay haddehanesi dışındaki taşıtlar ve bunların parçaları ve aksesuarları	191.819.000
8	Plastikler ve bunların ürünleri	169.257.000
9	Balık ve kabuklular, yumuşakçalar ve diğer suda yaşayan omurgasızlar	152.842.000
10	Kâğıt ve karton; kâğıt hamuru, kâğıt veya mukavvadan eşya	74.866.000
11	Organik kimyasallar	74.183.000
12	İçecekler, alkollü içecekler ve sirke	71.624.000
13	Tahıl, un, nişasta veya süt müstahzarları; pastane ürünleri	70.729.000
14	Et ve yenilebilir et sakatları	66.239.000
15	Mobilya; yatak takımları, minderler, minder destekleri, yastıklar ve benzer doldurulmuş mobilyalar.	64.938.000
16	Optik, fotografik, sinematografik, ölçme, kontrol, hassas, medikal veya cerrahi.	64.348.000
17	Et, balık veya kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları	57.950.000
18	Süt ürünleri; kuşların yumurtaları; doğal bal; başka yerde olmayan hayvansal kaynaklı yenilebilir ürünler.	56.378.000
19	Demir veya çelik eşya	55.249.000
20	Giyim eşyası ve giysi aksesuarları, örme veya tığ işi değil	52.800.000
	İLK 20 KALEM TOPLAMI	4.859.043.800
	TÜM ÜRÜNLER	5.808.782.000

Kaynak: International Trade Center, 2018.

Malta'nın ithal ettiği ilk 20 ürün kategorisi Tablo 21'de gösterilmektedir. Malta'nın ithal ettiği ilk 20 ürün kategorisinde yer alan ürünlerin toplam ithal içerisindeki payı % 82,29'luk bölümünü kapsamaktadır. Malta'nın ithal ettiği ilk 20 ürün içerisinde ilk 3 sırayı; mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler, gemiler, tekneler ve yüzer yapılar ve elektrikli makine ve ekipman ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon gibi ürünler yer almaktadır.

SONUÇ

İnsani gelişme endeksinde göre gelişmiş ekonomiler küresel rekabet ortamında rekabet edebilirliklerini sürekli olarak arttırmakta ve ekonomik güçlerini gelişmiş ülkeler seviyesine çıkarmaya çalışmaktadır. Rekabet ortamına oldukça geriden başlamalarına rağmen kendilerine özgün sosyo-ekonomik özellikleri ile birlikte "yüksek büyüme performansı ve esnek karar alma mekanizmaları" sayesinde ekonomik olarak önemli bir konuma çıkmışlardır. Bu çalışmada Dünya Bankası ve İMF verileri ile Rusya Federasyonu, Slovenya ve Malta ülkelerinin sosyo-ekonomik göstergeleri incelenmiştir.

Rusya ekonomisinin 2000-2017 yılları arasında gösterdiği demografik, makroekonomik ve dış ticaret göstergeleri çeşitli yönleri ile ele alınmıştır. Rusya'da enflasyon oranı 2000 yılında % 20,78 iken 2017 yılında % 3,67 kadar düşmüştür. 2000 yılında Rusya'da büyüme oranı %10 iken 2016 yılında büyüme oranı % 1,54 seviyesine düşmüştür. Rusya ekonomisinde özellikle son yıllarda büyüme ve enflasyon oranlarında ciddi bir istikrarsızlık olduğu görülmektedir. Rusya ekonomisinde kişi başına düşen GSYİH verilerine baktığımızda 2000 ile 2017 yılları arasında artış olduğu görülmektedir. Rusya ekonomisinin dış ticaret dengesi sürekli pozitif olduğu görülmektedir. Rusya ekonomisi işsizlik oranlarına baktığımızda 2000 yılında %10,60 iken bu oran 2017 yılında %5,20 seviyesine düşmüştür. Cari İşlemler

dengesi sürekli olarak pozitif olarak seyretmektedir. Kişi başına düşen GSYH dalgalı bir seyir göstermekle birlikte 2000 yılından bu yana artış göstermiş ve 10.608.15 dolar seviyesine çıkmıştır. Bununla beraber insani gelişme raporunda açıklanan verilere göre Rusya Federasyonu insani gelişme endeksinde 49. Sırada yer almaktadır.

Slovenya ekonomisinin 2000-2017 yılları arasında gösterdiği demografik, makroekonomik ve dış ticaret göstergeleri çeşitli yönleri ile ele alınmıştır. Slovenya’da enflasyon oranı 2000 yılında % 8,88 iken 2017 yılında % 1,43 kadar düşmüştür. 2000 yılında Slovenya’da büyüme oranı %4,16 iken 2016 yılında büyüme oranı 5,01 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Slovenya ekonomisinde 2000 ile 2017 yılları arasında büyüme ve enflasyon oranlarında ciddi bir istikrarsızlık olduğu görülmektedir. Slovenya ekonomisinde kişi başına düşen GSYİH verilerine baktığımızda 2000 yılında 14.984,10 dolar iken 2017 yılında ise 23,654.409 dolara yükseldiği görülmektedir. Slovenya ekonomisi işsizlik oranlarına baktığımızda 2000 yılında %6,90 iken bu oran 2017 yılında %6,75 olduğu görülmektedir. Cari İşlemler dengesi son yıllarda pozitif olarak seyretmektedir. Bununla beraber insani gelişme raporunda açıklanan verilere göre Slovenya insani gelişme endeksinde 25. Sırada yer almaktadır.

Malta ekonomisinin 2000-2017 yılları arasında gösterdiği demografik, makroekonomik ve dış ticaret göstergeleri çeşitli yönleri ile ele alınmıştır. Malta’da enflasyon oranı 2000 yılında % 20,78 iken 2017 yılında % 1,26 seviyesine kadar düşmüştür. Yine Malta ekonomisinin dış ticaret dengesi sürekli negatif olduğu ve dış açık verdiği görülmektedir. 2000 yılında Malta’da büyüme oranı % 6,77 iken 2017 yılında büyüme oranı 6,57 olarak gerçekleşmiştir. Malta ekonomisinde 2000 ile 2017 yılları arasında büyüme ve enflasyon oranlarında dalgalı bir seyir olduğu görülmektedir. Malta ekonomisi işsizlik oranlarına baktığımızda 2000 yılında %6,30 iken bu oran 2017 yılında %3,96 seviyelerine düşmüştür. Cari İşlemler dengesi son yıllarda pozitif olarak seyretmektedir. İnsani gelişme raporunda açıklanan verilere göre Malta insani gelişme endeksinde 33. Sırada yer almaktadır.

Kaynakça

- Bayrakeri, E. F. (2012). Bilgi Ekonomisine Dönüşüm Sürecinde Türkiye ve Slovenya Üzerine Karşılaştırmalı Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi.
- Bilgesam Yayınları (2017). Rusya Dış ve Güvenlik Politikalarının Küresel Amaçları ve Bölgesel Yansımaları, Rapor No:73 2017.
- Central Intelligence Agency (2018). <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/si.html>
- Değer, M. K., & Doğanay, M. A. (2016). Yükselen Piyasa Ekonomilerinde İhracat Ve Ekonomik Büyüme İlişkileri: Panel Veri Analizleri (1996-2014). *Paradoks: The Journal of Economics, Sociology & Politics*, 12(2), 55-71.
- Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (2018). Slovenya Ülke Bülteni. http://www.deik.org.tr/Lists/Bulten/Attachments/112/slovenya%20bulten%202011_TR.pdf
- Eser M. (2017). *Rusya Federasyonu'nun Dış Ticaret ve Siyasetinde Oligarkların Yeri*. Yüksek Lisans Tezi.
- Euro Challenge (2018). Malta Ekonomik Raporu, <http://www.euro-challenge.org/doc/Malta.pdf> (10.04.2018).
- International Trade Center (2018). Trade Statistics For International Business Development <https://www.trademap.org> (15 Nisan 2018).
- İspiroğlu, F., & Seyhan, T. A. Ş. Yükselen Piyasa Ekonomileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 225-242.
- İnsani Gelişmişlik Endeksi (2016). http://www.nationsonline.org/oneworld/human_development.htm (15 Nisan 2018).

- İzmir Ticaret Odası (2017). Rusya Federasyonu Ülke Raporu, Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü Ekim 2017.
- Kalay E. (2016). Ülke İncelemesi: Slovenya, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Aralık 2016 Cilt 18 Sayı 2 (191-211).
- Malta Freeport (2018). <http://www.maltafreeport.com.mt/content.aspx?id=125391>(10.04.2018).
- T.C. Ekonomi Bakanlığı (2018). (<https://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home?> (05.04.2018).
- Transport Malta (2018). (<http://www.transport.gov.mt/admin/uploads/media->(10.04.2018).
- The World Bank (2018). *World Development Indicators*. <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators> (15 Nisan 2018).
- World Economic Forum (2018). The Global Competitiveness Report 2012-2013.<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2012-13> (10.04.2018).